

PRESEK

List za mlade matematike, fizike, astronome in računalnikarje

ISSN 0351-6652

Letnik 22 (1994/1995)

Številka 5

Strani 298-299

Vilko Domajnko:

TRI ANEKDOTE O DAVIDU HILBERTU

Ključne besede: razvedrilo, zgodovina matematike, David Hilbert, anekdote.

Elektronska verzija:

<http://www.presek.si/22/1232-Domajnko-anekdote.pdf>

© 1995 Društvo matematikov, fizikov in astronomov Slovenije

© 2010 DMFA - založništvo

Vse pravice pridržane. Razmnoževanje ali reproduciranje celote ali posameznih delov brez poprejšnjega dovoljenja založnika ni dovoljeno.

TRI ANEKDOTE O DAVIDU HILBERTU

Nemški matematik **David Hilbert** se je rodil leta 1862 v tedaj pruskem Königsbergu, umrl pa leta 1943 v nemškem univerzitetnem mestu Göttingen. Velja za enega "prelomnih" matematikov, saj z njegovim delom ponavadi povezujejo začetek t.i. moderne dobe v matematiki.

Uspešen je bil na številnih področjih matematike, bržkone največ slave pa je požel z leta 1899 izdano knjigo *Temelji geometrije*. V njej je na novo sestavil Evklidovo aksiomatiko geometrije, pri čemer je uspel iz nje odstraniti vse Evklidove nedoslednosti. Zaradi tega dela se je med matematiki precej spremenil tudi pogled na aksiomske sisteme oz. matematične teorije in se že močno približal današnjemu.

Tu vam ponujamo v branje tri zanimive anekdote o Hilbertu.

Novinar je vprašal Hilberta, kako mu je uspelo, da je tako temeljito posegel na številna področja matematike. Hilbert mu je razložil: "Na srečo imam slab spomin. Ko na kakšnem področju končam z delom, kmalu vse pozabim. Tedaj nastane v možganih spet nov prostor."

"In kako se potem vpeljete v novo področje?"

"Vprašam kakšnega prijatelja, katero knjigo naj preberem, da bi se seznanil z željenim področjem. Ko knjigo dobim, preberem samo njeno kazalo in jo nato odložim. Raje sam zase premišlujem o tem, kaj vse bi utegnili biti v knjigi s takšnim kazalom. Ponavadi kmalu zatem vzamem še papir in zapišem razmislek. Ko ga pokažem svojim prijateljem, so ti največkrat navdušeni. Strinjajo se, da je na njem obilo stvari, ki so bile v matematiki do takrat še neznane. Seveda kmalu zatem pisanje tudi objavijo."

Nekoč je bil Hilbert izvoljen v mestni svet v Göttingenu. Ko ga je kasneje eden izmed prijateljev vprašal, kako se kaj znajde v tem svetu nematematikov, mu je Hilbert pojasnil: "Seveda, kakor povsod, najde človek tudi tam posebnosti: imajo horizont s polmerom nič in imenujejo ga *svoje stališče*."

- - -

O enem izmed svojih doktorandov Hilbert v nekem obdobju že zelo dolgo ni ničesar slišal. Ko je nekoč po naključju srečal njegovega asistenta, ga je povprašal med drugim tudi o tem, kam se je omenjeni doktorand izgubil. Ta mu je pojasnil, da je mladi doktor medtem žal zapustil matematiko in se raje posvetil pisanju romanov. Hilbertu je ušlo: "Ja, ja, pravzaprav sem imel pri njem zmeraj tak vtis, da ima za matematiko premalo domišljije. Vendar je utegne imeti dovolj vsaj za romane."

Vilko Domajnko
